

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синеvir - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синеvir - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Січень, 2023 р.

№ 1 (345)

У НПП «Синеvir» відбулася науково-технічна рада

Відбулося засідання науково-технічної ради (НТР) Національного природного парку «Синеvir», яке розпочалося хвилиною мовчання в пам'ять захисників та захисниць, які загинули під час бойових дій за визволення України від окупаційних військ.

На засіданні розглядалися актуальні питання природоохоронної, наукової, еколого-освітньої, рекреаційної діяльності парку.

Засідання НТР відкрив головний природознавець Василь Шишига, який ознайомив присутніх з порядком денним, водночас розповів про основні заходи, які реалізовано в НПП «Синеvir» впродовж 11-ти місяців звітного року. Основну увагу присутніх зосередив на питаннях охорони та розвитку територій ПЗФ, досягненнях природно-заповідної установи у всіх сферах діяльності, а також міжнародних проектах до яких нацпарк активно долучається у процесі своєї діяльності. Озвучив перелік найбільших проектів, реалізація яких планується наступного року - продовження реконструкції Музею лісосплаву, будівництво десяти глемпінгів, завершення будівництва додаткового вольєру Реабілітаційного центру бурого ведмеда, візит-центрів у Вільшанському ПНДВ та Реабілітаційному центрі бурих ведмедів тощо.

Заступник директора НПП «Синеvir» з науково-дослідної роботи Юрій Тюх ознайомив присутніх з виконанням наукових планів, які успішно були реалізовані в поточному році. У своєму виступі зауважив, що важливе місце у цій роботі посідає виконання програми Літопису природи, робота на стаціонарах, вивчення рідкісних видів та ін.

У НПП «Синеvir» значна увага була спрямована на виконання Плану екологічної освітньо-виховної

роботи, про що розповів начальник відділу еколого-освітньої роботи Микола Куруц. Він ознайомив присутніх з основними здобутками у цьому напрямку. Зважаючи на обставини, спричинені війною в країні, не все заплановане вдалося реалізувати. Серйозна увага була спрямована на роботу з переселенцями, яка включала проведення екскурсій, еколого-освітні заняття та екологічні акції. Паралельно проводилась робота з різними цільовими аудиторіями регіону в напрямку еколого-освітніх занять, круглих столів, семінарів, акцій тощо.

Щодня здійснюється еколого-освітня робота через соціальні мережі та інтернет-видання, розробляється та видається часопис «Синій Вир».

Про рекреаційну діяльність НПП «Синеvir» ознайомив присутніх начальник профільного відділу Федір Матичин. Він розповів про заходи з удосконалення рекреаційної інфраструктури, зокрема, ремонтні роботи альтанок, бесідок, стежок. Встановлення стендів, охарактеризував особливості туристичного сезону тощо.

Начальник відділу державної охорони ПЗФ НПП «Синеvir» Василь Субота ознайомив присутніх з проектом лімітів на використання природних ресурсів у 2023 році, який включає використання ресурсів у науково-дослідних цілях, випасання ВРХ, овець, сінокосіння, збір дикоростучих грибів і ягід.

Головний природознавець НПП «Синеvir» Василь Шишига довів до відома перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів НПП «Синеvir».

На засіданні було обговорено та погоджено впровадження нового формату відпочинку – глемпінгу, який орієнтований для відвідувачів, які хочуть побути поближче до природи, з підвищеним комфортом. Він є досить популярним і добре зарекомендував себе в різних регіонах України, зокрема, в Одеській, Київській та Львівській областях.

До обговорення доповідей та звітів активно долучалися члени ради - заступник директора Карпатського біосферного заповідника з науково-дослідної роботи, доцент біологічних наук - Федір Гамор, декан географічного факультету УжНУ Іван Калинич; доцент кафедри ботаніки біологічного факультету УжНУ Олег Колесник; доцент кафедри лісівництва географічного факультету УжНУ Андрій Мигаль, директор ГО "Інститут еколого-релігійних студій" Олександр Бокотей та ін.

На завершення засідання науково-технічної ради прийнято відповідне рішення, де визнано роботу установи задовільною за всіма ключовими напрямками, підтримано проект лімітів та затверджено перспективні плани роботи на 2023 рік.

Любов ГРЕЧИН,
фахівчиня відділу ЕОР

Переможні колядки та вінчування лунають скрізь...

Другий робочий тиждень січня у працівників Національного природного парку «Синеvir» завжди розпочинається з приємних моментів.

Із Різдвяною колядою та вифлеємською зіркою до установи парку завітали церковні колядники – мешканці з високогірного села Свобода Синеvirської громади разом зі священнослужителем Спасо-Преображенського храму села Свобода - Ігорем Бембилом, які подарували дивовижні відчуття святкової радості.

Вочевидь зрозуміло, що колядники завчасно готувалися – були гарно одягнені у народне традиційне вбрання, добре вивчили колядки та вінчування.

За чудові колядки та щирі привітання, директор Національного природного парку «Синеvir» Микола Дербак та весь колектив апарату віддячили завзятим й дзвінкоголосим колядникам солодкими подарунками та словами вдячності.

Дякуємо Богу та воїнам ЗСУ, що дають нам можливість і надалі прославляти народження Сина Божого!

Кажуть, якщо багато колядників, то й рік буде щасливим.

Віримо, 2023 буде для всієї України щедрим, бо буде Перемога!

Христос народився!
Славимо його!

Тетяна ТІЛЬНЯК,
екскурсоводка

Звіт про роботу депутата Закарпатської обласної ради 8-го скликання Дербака Миколи Юрійовича

У відповідності до ст. 16 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» інформую про свою депутатську роботу за звітний період 2022 р.

ресурсів обласної ради, я займав принципову позицію щодо подальшого розвитку та позитивних змін в охороні природи Закарпатської області. Разом з цим й надалі планую не зупинятись на досягнутому та активно брати участь у підвищенні стандартів життя жителів Закарпаття...

Постійна комісія працює згідно з пла-

ном роботи, розглядає питання, що вносяться на розгляд пленарних засідань, заслуховує звіти про виконання обласних програм та рішень ради. Приємно відзначити, що практично всі постійні комісії обласної ради активно працюють не лише під час підготовки до сесій, а й у міжсесійний період, де заздалегідь вносять пропозиції до порядку денного сесій, створюють робочі групи, контрольні комісії.

Серед профільних питань, які розглядалися на засіданнях комісії – звернення до Міністерства довкілля та природних ресурсів України, державного агентства лісових ресурсів України щодо вжиття заходів зі збереження Державного підприємства «Воловецьке лісове господарство», про затвердження проекту округу та зони санітарної охорони ділянки Косинського родовища, де розташовані свердловини № 27 Т. та №29 Т., а також інші вагомні питання, які комісія підтримала та рекомендувала на розгляд, насамперед президії, потім у депутатській залі.

У звітному періоді, постійно тримав на контролі питання щодо виділення та спрямування у 2022 році коштів з державного бюджету на продовження відновлюваних робіт з реконструкції Музею лісу і сплаву Національного природного парку «Синевир». Однак, повномасштабна загарбницька війна внесла свої корективи щодо реалізації давно назрілого питання.

У процесі основної та депутатської діяльності, активно долучався до вирішення нагальних проблем екології в цілому та природоохоронній галузі зокрема. У першу чергу йдеться про відповідальне ставлення до довкілля та зберігання природи від

засмічення побутовими відходами. У зв'язку з цим, за моїм сприянням проведено більше десятка екологічних та еколого-просвітницьких акцій. Неодноразово брав участь в засіданнях круглих столів, семінарах, конференціях та форумах, які присвячено даній тематиці.

Намагаючись максимально втілити у життя заплановані проекти соціально-економічного розвитку та виправдовуючи довіру виборців, не тільки брав активну участь у роботі сесій обласної ради, але й наполегливо шукав шляхи вирішення нагальних проблем мого виборчого округу в соціальній сфері, промисловому секторі, галузях охорони здоров'я, освіти та культури, звертаючись до керівництва області, профільних управлінь облдержадміністрації. Поєднавши проблеми виборців з можливостями обласних структур, вдалося знайти розуміння і підтримку із втілення в життя низки актуальних проектів.

Вважаю, що лише така співпраця дає можливості вирішувати спільні завдання, адже саме партнерські відносини, об'єднання й координація зусиль і ресурсів та спільної відповідальності є запорукою важливих позитивних змін у наших громадах і суспільстві загалом. Ретельно вивчав нагальні питання, опрацьовував зауваження, готував пропозиції та брав активну участь у обговоренні питань, які виносились на розгляд сесії.

Сьогодні, завдяки спільним зусиллям спільно вирішуємо питання утримання закладів освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту населення тощо. Я активно відстоював інтереси жителів мого округу і стояв на позиціях підтримки проектів громад сіл. Протягом року я активно долучався до різноманітних заходів у населених пунктах мого округу.

Я завжди відгукувався на запрошення громадських організацій щодо участі у роботі круглих столів, конференцій та форумів. У своїй роботі послідовно відстоював інтереси жителів Закарпатської області, був принциповим та безкомпромісним у винесенні рішень.

Утім, моя діяльність не обмежується лише участю у сесійних засіданнях чи роботою в комісіях. Здійснення повноважень депутата проводиться також через зустрічі з виборцями, колегами-партнерами, волонтерами та ін.

Одним із векторів депутатської діяльності є також і допомога ЗСУ, українським воїнам, внутрішньо переміщеним особам, багатодітним родинам, інвалідам, людям похилого віку, дітям-сиротам

тощо. Саме тому як депутат обласної ради разом з відповідними районними службами, очільниками територіальних громад вивчав проблемні питання соціального захисту вказаних пільгових категорій громадян, шукав шляхи їхнього вирішення, сприяв зменшенню соціальної напруги та покращенню рівня життя людей.

Окрім вирішення низки питань, що стосуються соціального захисту, транспортного сполучення, працевлаштування намагався максимально допомогти громадянам району, які потребують дороговартісного лікування.

Уважно ставлюсь до розподілу та ефективного використання коштів обласного бюджету, що виділяються на виконання депутатських повноважень. Враховуючи запити та потреби виборців, які опинилися у скрутному становищі, виділяв кошти із депутатського фонду. З початку року мною було надано адресну допомогу виборцям, на загальну суму сто тисяч гривень. Таку допомогу отримало 20 сімей - малозабезпечені люди, важкохворі та сім'ї військово-службовців, чоловіки і сини яких знаходяться у зоні бойових дій.

Певні матеріальні ресурси були надані на клопотання керівників окремих установ, сільських громад і спрямовані на потреби нужденних.

Великою перевагою для вивчення і вирішення проблем виборців є моя основна робота на посаді директора Національного природного парку «Синевир», адже саме постійний взаємозв'язок з громадянами через щоденні прийоми заявників допомагали вирішити болючі проблеми життєдіяльності району. Для врахування думки сільських мешканців неодноразово проводив як загальні зустрічі з активами громад, так і організував особисті виїзні прийоми.

Також надається активна підтримка учасникам бойових дій. Зокрема налагоджена співпраця з бійцями 72-ої окремої механізованої бригади імені Чорних Запорозців, а також бійцями 128-ої окремої гірсько-штурмової бригади з якими постійно тримаємо контакт. Разом з колегами-партнерами, волонтерами неодноразово відвідували зону бойових дій, куди доправляли бійцям вкрай необхідну допомогу.

Водночас, упродовж звітному періоді депутатської роботи, моїми помічниками надано десятки юридичних консультацій та направлено в різні органи й інстанції відповідні депутатські

Продовження на 3 стор.

Початок на 2 стор.

звернення щодо вирішення різних питань, які ініціювали мешканці округу. Жодна заява, усне чи письмове звернення не залишилися без уваги. Я завжди намагався і хочу максимально допомогти людям у вирішенні їхніх проблем. Майже кожного місяця проводжу особистий прийом громадян. У 2022 році було проведено 9 особистих прийомів та 6 виїзних зустрічей з виборцями, на яких розглянуто понад 50 особистих звернень громадян стосовно питань медичної допомоги, житлово-комунальних проблем, питань соціального захисту, пенсійного забезпечення тощо.

Звітуючи про результати своєї діяльності, намагався стисло окреслити найвагоміші здобутки року, залишаючи поза кадром інші, які, я певен, мої виборці бачать та знають. Тим більше, що про свою діяльність публічно розповідаю на офіційному сайті підпорядкованої мені установи та на сторінці у Фейсбук.

Все, що вдалося зробити – результат тісної співпраці з виборцями. Рішення, що приймалися, відповідали інтересам наших жителів. Усі ми разом натхненно працювали, намагаючись вирішувати вкрай важливі питання. Це все – маленькі перемоги, які надихають на подальші більші здобутки та здобутт Перемоги.

Вдячний всім, хто долучався, підтримував, допомагав.

Микола ДЕРБАК

Надано допомогу РЦБВ

У рамках поглибленої співпраці між Союзом охорони природи Німеччини (NABU, Nabu international) відбулася чергова зустріч директора НПП «Синеvir» Миколи Дербака з співробітниками Інституту еколого-релігійних студій Олександром Бокотеєм (керівник) та Михайлом Біланічем (експерт). Під час візиту, робоча група зустрілася із керівництвом та начальниками профільних відділів установи, де обговорили основні питання щодо подальшої співпраці та вирішення наболілих питань в окремих напрямках природоохоронної діяльності парку.

Насамперед йшлося про розвиток та стратегію запланованих заходів діяльності парку на наступний рік, а саме - створення та облаштування рекреаційних зон відпочинку на території ПЗФ, про можливість вдосконалення інформаційної складової біля водно-болотного угіддя «Глуханя» та проблеми збереження верхового болота «Замшатка», про виділення коштів на завершення робіт візит-центру на території РЦБВ та забезпечення необхідним обладнанням спеціалізованого приміщення для проведення обстежень та лікування хворих тварин, про можливість встановлення веб-камери на території притулку клишоногих з метою спостерігати за ними в онлайн та ін.

Команда ІЕРС разом з директором парку відвідали еколого-освітній захід з

школярами Синеvirського ОЗСО І-ІІІ ступенів, що проходив у зеленому класі, що розташований на території центру. Під час заняття діткам вручено екоосвітні матеріали та призи, а також зроблено на пам'ять спільне фото.

Тут же для Реабілітаційного центру бурих ведмедів, Олександром Бокотієм передано ветлікарю ведмежого притулку Михайлу Маслею благодійну допомогу – медичне обладнання та медикаменти, які придбано іноземними партнерами ZOO BERLIN та TIERPARK BERLIN.

Назавершення обговорили важливі питання щодо подальшої співпраці між ІЕРС та нацпарком задля спільного майбутнього внеску в розвиток природоохоронної установи.

Директор парку висловив щире подяку в адрес європейських партнерів за надану допомогу, за плідну співпрацю та небайдужість до світу природи Карпатського краю.

Марина ПЕЧКАН,
екскурсоводка

Руслан Стрілець: сума шкоди українському довкіллю від збройної агресії РФ вже становить понад 46 мільярдів доларів

Україна вимагатиме компенсації цих збитків росією. Про це Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець зазначив у коментарі для TheEco-nomist – одного з найвпливовіших у світі англійських журналів, що публікується з 1843 року.

“Основну частину оброхованих збитків на сьогодні складає забруднення повітря - 27 мільярдів доларів. Лише за десять місяців внаслідок російського вторгнення в повітря потрапило понад 42 мільйони тонн парникових газів. Цей обсяг можна порівняти із річними викидами Болгарії”, - зазначив Руслан Стрілець.

Основними причинами викидів стали лісові пожежі та атаки окупантів на об'єкти енергетичної інфраструктури. За даними Держекоінспекції, внаслідок російських обстрілів вже згоріло понад 680 тис. тонн нафти та пального.

Війна завдала шкоди майже третині українських лісів. Повністю вигоріло щонайменше 23,3 тис. га.

За словами Міністра, війна “отруїла” і значну частину української землі. Шкода, завдана забрудненням ґрунтів, оцінюється

у 18 млрд. доларів. Загалом з початку широкомаштабного вторгнення Україна задокументувала майже 2,300 злочинів проти довкілля.

Видання зазначає, що спустошені пожежами та вирубані окупантами ліси, забруднені важкими металами та токсичними хімікатами ґрунтові води та ґрунт, постраждали дикі тварини - одні з менш обговорюваних жертв війни. Але навіть наявні фрагментарні дані розкривають картину екологічної катастрофи. Однак попри війну, Україна вже впроваджує проекти з відновлення довкілля.

“За 2022 було висаджено 180 млн нових дерев у рамках програми Президента України “Зелена країна”, а у вересні 2022 року було відкрито новий лісонасінневий центр всього за декілька кілометрів від кордону з Білоруссю. Відкривши лісонасінневий центр на кордоні з Білоруссю, ми показали їм, що не боїмося, і що перемога буде за нами”, - наголосив Міністр.

Офіційний портал
МІНДОВКІЛЛЯ

Підписали договір про співпрацю

Нещодавно до Національного природного парку «Синеvir» з робочим візитом завітав науковий співробітник інституту бджільництва ім. П.І. Прокоповича - Віктор Папп. За результатом цієї зустрічі було узгоджено та підписано договір про співпрацю між НПП «Синеvir» та інститутом бджільництва ім. П. І. Прокоповича.

Договір укладено з метою співробітництва в природоохоронній та науковій сферах відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про наукову та науково-технічну діяльність», а також наукової теми - «Збереження, удосконалення та вивчення цінного генетичного матеріалу різних типів карпатських бджіл та забезпечення їх масової репродукції» відповідно до тематичного плану ННЦ Інституту бджільництва ім. Прокоповича НААН України.

Предметом Договору є співробітництво щодо довготривалого збереження, покращення та репродукції цінного генофонду популяції автохтонних карпатських бджіл Міжгірської екосистеми в умовах їх природного ареалу, зокрема на територіях, які географічно співпадають з територією національного природного парку «Синеvir». Йдеться також про забезпечення й покращення селекційно-плеїмної роботи з українськими карпатськими бджолами для підвищення їх господарсько корисними характеристиками.

Основними пріоритетними напрямками співпраці між НПП «Синеvir» та інститутом бджільництва є: по-перше - це створення на території парку суцільного масиву чистопородної популяції карпатських бджіл в окремій визначеній географічно відокремленій гірській екосистемі, що включає населені пункти с. Вільшани, с. Мерешор, с. Колочава, с. Негровець, с. Синеvir, с. Синеvirська Поляна, с. Слобода; по-друге - це сприяння у створенні та забезпеченні повноцінного функціонування відносно ізольованого лінійного пункту природного паркування бджолиних маток в ур. Розтока, що розташоване на території Син-Полянського ПНДВ. Саме такі високогірні пункти паркування (облітники) дають можливість забезпечити проведення сучасних ефективних селекційних програм з відселекціонованими українськими карпатськими бджолами.

Проведення даних заходів та вивчення бджіл відіграють важливу роль в охороні, збереженні та відтворенні біологічного різноманіття як окремих так і природоохоронних об'єктів в цілому. Тому проведення даних робіт є необхідним заходом у виконанні завдань, що поставлені перед НПП «Синеvir». У свою чергу це сприяє досягненню кінцевої мети функціонування парку як природоохоронної структури в цілому.

Василь БЕЦА,
старший науковий співробітник

